

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning ändras. Genom lagändringen genomförs det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (EU) 2024/1275. Kraven i direktivet genomförs som minimikrav och i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering så att oskäligen skyldigheter för boende och de som äger fastigheter undviks vid genomförandet.

I lagen föreslås bestämmelser om kraven enligt direktivet om byggnaders energiprestanda på att utrusta byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt med cykelplatser. Kraven gäller nya byggnader och byggnader som genomgår större renoveringar och i fråga om andra byggnader än bostadshus också befintliga byggnader.

I lagen föreslås bestämmelser om kravet enligt det omarbetade direktivet på ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning. Systemen för fastighetsautomation och fastighetsstyrning ska installeras när de förutsättningar som anges i lagen uppfylls och om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Lag

om ändring av lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om ändring av 7 och 8 § i lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning (733/2020) 7 och 8 §,

ändras 1–3 §, 4 § 1 mom., rubriken för 2 kap., 5–6 §, 9–15 §, 15 a §, 17 § 1 mom. och 18–19 §, av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder, 5–6 § sådana de lyder delvis ändrade och 11–12 § sådana de lyder i lag 758/2023, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 476/2024 och 15 a § sådan den lyder i lag 987/2022, samt *fogas* till lagen nya 5 a–5 e och 6 a § som följer:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag genomförs vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning.

Denna lag tillämpas endast på sådana byggnader där energi används för att påverka inomhusklimatet.

Denna lag tillämpas inte på byggnader som används av försvarsförvaltningen.

Bestämmelserna i 5 b, 5 d och 6 § tillämpas på parkeringsplatser belägna inuti byggnader och parkeringsplatser som angränsar fysiskt till byggnader.

Bestämmelserna i 5 c, 5 e och 6 a § tillämpas om parkeringen är belägen inne i byggnaden eller angränsar fysiskt till byggnaden och en större renovering innefattar parkeringen eller parkeringens elektriska infrastruktur.

Bestämmelserna i 5 b, 5 c, 5 d, 5 e, 6 och 6 a § tillämpas när det är fråga om ett sådant byggprojekt för vilket det ska ansökas om bygglov enligt 42 § i bygglagen (751/2023).

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *laddningspunkt* en laddningspunkt enligt definitionen i artikel 2.48 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1804,

2) *beredskap för laddningspunkter* tomrör, det vill säga kanaler för elektriska kablar, eller förinstallerad kabeldragning,

3) *tomrör* tomrör eller andra ledningsvägar i vilka senare kan installeras kablage som behövs för laddningspunkter för elfordon,

4) *förinstallerad kabeldragning* alla åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra installation av laddningspunkter, inbegripet dataöverföring, kablar, kabelvägar och, vid behov, elmätare,

5) *större renovering* en sådan större renovering som avses i 14 § 2 mom. i bygglagen,

6) *offentliga organ* offentliga organ enligt definitionen i artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791,

7) *smarta laddning* smart laddning enligt definitionen i artikel 2.14m i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001,

8) *dubbelriktad laddning* dubbelriktad laddning enligt definitionen i artikel 2.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804,

9) *bilparkering som angränsar fysiskt till en byggnad* en bilparkering som är avsedd för boende, besökare eller arbetstagare i en byggnad och som är belägen inom byggnadens fastighetsområde eller i dess omedelbara närhet,

- 10) *bostadshus* en byggnad som är avsedd för boende där minst hälften av våningsytan används för boende,
11) *cykelplats* ett särskilt utrymme för att parkera minst en cykel,
12) *system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning* ett system som omfattar produkter, programvara och tekniskt underhåll som kan stödja en energieffektiv, ekonomisk och säker drift av byggnadens installationssystem genom automatisk styrning och genom att underlätta den manuella hanteringen av byggnadens installationssystem,
13) *uppvärmningssystem* en kombination av de komponenter som krävs för att åstadkomma en form av behandling av inomhusluft, genom vilken temperaturen kan höjas,
14) *luftkonditioneringsystem* en kombination av de komponenter som krävs för att åstadkomma en form av behandling av inomhusluft, genom vilken temperaturen kan kontrolleras eller sänkas,
15) *nominell effekt* den maximala värmeeffekt, uttryckt i kilowatt, som tillverkaren fastställt och garanterar vid kontinuerlig drift om de av tillverkaren angivna verkningsgraderna respekteras,
16) *tekniskt genomförbar lösning* en lösning som kan genomföras utan att väsentliga ändringar genomförs i byggnaden eller dess uppvärmnings-, kylnings- eller ventilationssystem eller en kombination därav,
17) *ekonomiskt genomförbar lösning* en lösning där den förväntade totala nyttan av investeringarna är större än investerings- och driftskostnaderna,
18) *funktionellt genomförbar lösning* en lösning som leder till att användningen av ett system, en byggnad eller en del av en byggnad inte som sådan försämras eller förhindras på grund av lösningens konsekvenser,
18) *kvalitet på inomhusmiljön* resultatet av en bedömning av de förhållanden inuti en byggnad som påverkar de boendes hälsa och välbefinnande, på grundval av parametrar rörande temperatur, fuktighet, ventilationsgrad och förekomst av föroreningar.

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om kommunens byggnadstillsynsmyndighets uppgifter vid tillsynen över bygglov finns i bygglagen.

2 kap.

Krav på laddningspunkter för elfordon, beredskap för sådana laddningspunkter och cykelplatser i byggnader

5 §

Andra byggnader än bostadshus med fler än 20 bilparkeringsplatser

I andra byggnader än bostadshus med fler än 20 bilparkeringsplatser ska senast den 31 december 2026

- 1) installeras minst en laddningspunkt per tio bilparkeringsplatser eller tomrör för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna, och
- 2) tillhandahållas cykelplatser som utgör minst 15 procent av byggnadens genomsnittliga användarkapacitet eller 10 procent av byggnadens totala användarkapacitet, med beaktande av det utrymme som krävs även för cyklar som är större än standardcyklar.

I en byggnad dit man vanligtvis inte cyklar ska antalet cykelplatser vara ändamålsenligt.

Med avvikelse från den tidsfrist som anges i 1 mom. ska kraven i denna paragraf iaktas senast den 1 januari 2029 i byggnader där laddningspunkter har installerats under perioden 28 maj 2022–28 maj 2024 för iakttagande av kraven enligt 7 § i lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning (733/2020).

5 a §

Andra byggnader än bostadshus som ägs av offentliga organ

Utöver vad som föreskrivs i 5 § ska byggnader som ägs eller används av offentliga organ ha förinstallerad kabeldragning för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna senast den 1 januari 2033.

5 b §

Nya andra byggnader än bostadshus med fler än 5 bilparkeringsplatser

I nya andra byggnader än bostadshus med fler än fem bilparkeringsplatser ska

- 1) installeras minst en laddningspunkt per fem bilparkeringsplatser,
- 2) förinstalleras kabeldragning för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna samt tomrör för resten av bilparkeringsplatserna, och
- 3) tillhandahållas cykelplatser som utgör minst 15 procent av byggnadens genomsnittliga användarkapacitet eller 10 procent av byggnadens totala användarkapacitet, med beaktande av det utrymme som krävs även för cyklar som är större än standardcyklar.

I en byggnad dit man vanligtvis inte cyklar ska antalet cykelplatser vara ändamålsenligt.

5 c §

Andra byggnader än bostadshus med fler än 5 bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering

I andra byggnader än bostadshus med fler än fem bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering ska

- 1) installeras minst en laddningspunkt per fem bilparkeringsplatser,
- 2) förinstalleras kabeldragning för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna samt tomrör för resten av bilparkeringsplatserna, och
- 3) tillhandahållas cykelplatser som utgör minst 15 procent av byggnadens genomsnittliga användarkapacitet eller 10 procent av byggnadens totala användarkapacitet, med beaktande av det utrymme som krävs även för cyklar som är större än standardcyklar.

I en byggnad som man vanligtvis inte cyklar till ska antalet cykelplatser varar ändamålsenligt.

5 d §

Nya kontorsbyggnader med fler än 5 bilparkeringsplatser

Med avvikelse från 5 b § 1 mom. 1 punkten ska det i anslutning till en ny kontorsbyggnad med fler än fem bilparkeringsplatser angränsande till byggnaden installeras minst en laddningspunkt per två bilparkeringsplatser.

5 e §

Kontorsbyggnader med fler än 5 bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering

Med avvikelse från 5 c § ska det i anslutning till en ny kontorsbyggnad med fler än fem bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering angränsande till byggnaden installeras minst en laddningspunkt per två bilparkeringsplatser.

6 §

Nya bostadshus med fler än 3 bilparkeringsplatser

I nya bostadshus med fler än tre bilparkeringsplatser ska

- 1) installeras minst en laddningspunkt,
- 2) förinstalleras kabeldragning för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna samt tomrör för resten av bilparkeringsplatserna, och
- 3) tillhandahållas minst två cykelplatser per bostadsenhet.

När den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten beviljar bygglov kan den av särskilda skäl anpassa kraven på antalet cykelplatser.

6 a §

Bostadshus med fler än 3 bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering

I bostadshus med fler än tre bilparkeringsplatser och som genomgår en större renovering ska

- 1) förinstalleras kabeldragning för minst 50 procent av bilparkeringsplatserna samt tomrör för resten av bilparkeringsplatserna, och
- 2) tillhandahållas minst två cykelplatser per bostadsenhet.

När den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten beviljar bygglov kan den av särskilda skäl anpassa kraven på antalet cykelplatser. Om det i samband med en större renovering inte är möjligt att säkerställa två cykelplatser per bostadsenhet, ska antalet cykelplatser vara ändamålsenligt.

9 §

Tekniska krav på laddningspunkter för elfordon och på beredskap för sådana laddningspunkter

De laddningspunkter som avses i denna lag ska kunna ladda smart och dubbelriktat, om det är tekniskt möjligt.

Förinstallerad kabeldragning och tomrör som installeras med stöd av denna lag ska dimensioneras så att det antal laddningspunkter som krävs kan användas samtidigt och effektivt. Dimensioneringen ska vid behov stödja installation av ett system för styrsystem för lastbalansering eller laddning, i den mån detta är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och motiverat.

De laddningspunkter som avses i denna lag kan också vara laddningspunkter som är tillgängliga för allmänheten på det sätt som avses i artikel 2.45 i infrastrukturförordningen.

Bland de laddningspunkter som avses i 5 b och 5 c § ska det finnas minst en laddningspunkt som är tillgänglig för alla på en bilparkeringsplats som är minst 3,6 meter bred och minst 5,0 meter lång.

10 §

Undantag som gäller kostnaderna för större renovering av byggnader

bestämmelserna i 5, 5 a, 5 c, 5 e ja 6 a § tillämpas inte om kostnaderna för installationen av laddningspunkter och tomrör överstiger tio procent av de totala kostnaderna för den större renoveringen av byggnaden.

3 kap.

System för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

11 §

Utrustande av andra byggnader än bostadshus med system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

Byggnadens ägare ska se till att en ibrukvarande annan byggnad än ett bostadshus där

1) den nominella effekten hos uppvärmningssystemet eller utrymmenas kombinerade uppvärmnings- och ventilationssystem överstiger 290 kilowatt,

2) den nominella effekten hos luftkonditioneringsystemet eller det kombinerade luftkonditionerings- och ventilationssystemet överstiger 290 kilowatt,

är utrustad med ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning.

Byggnadens ägare ska senast den 31 december 2028 se till att en ibrukvarande annan byggnad än ett bostadshus där

1) den nominella effekten hos uppvärmningssystemet eller utrymmenas kombinerade uppvärmnings- och ventilationssystem överstiger 70 kilowatt,

2) den nominella effekten hos luftkonditioneringsystemet eller det kombinerade luftkonditionerings- och ventilationssystemet överstiger 70 kilowatt,

är utrustad med ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning.

12 §

Utrustande av nya bostadsbyggnader och bostadsbyggnader som genomgår större renoveringar med en övervaknings- och regleringsfunktion

I nya bostadshus och bostadshus som genomgår större renoveringar ska finnas

a) en funktion för kontinuerlig elektronisk övervakning som mäter systemets effektivitet och informerar byggnadens ägare eller förvaltare när effektiviteten sjunkit väsentligt och när systemet kräver service,

2) effektiva regleringsfunktioner för att säkerställa optimal produktion, distribution, lagring och användning av energi samt hydronisk injustering, och

3) kapacitet att reagera på externa signaler och anpassa energianvändningen.

13 §

Urustning av andra byggnader än bostadshus med automatisk belysningsreglering

Sådana andra byggnader än bostadshus där den nominella effekten för uppvärmningssystem, luftkonditioneringsystem, system för kombinerad rumsuppvärmning och ventilation eller system för

kombinerad luftkonditionering och ventilation är över 290 kilowatt ska utrustas med automatiska belysningsreglering senast den 1 januari 2028.

Sådana andra byggnader än bostadshus där den nominella effekten för uppvärmningssystem, luftkonditioneringssystem, system för kombinerad rumsuppvärmning och ventilation eller system för kombinerad luftkonditionering och ventilation är över 70 kW ska utrustas med automatiska belysningsreglering senast den 1 januari 2030.

Den automatiska belysningsregleringen ska ha en lämplig zonindelning och vara kapabel till närvarodetektering.

14 §

Krav som gäller system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning

System för fastighetsautomation och fastighetsstyrning som avses i 11 § ska kunna fylla följande funktioner:

- 1) fortlöpande övervaka, registrera, analysera och göra det möjligt att anpassa energianvändningen,
- 2) fastställa riktmärken för en byggnads energiprestanda, upptäcka effektivitetsförluster i byggnadens installationssystem och informera den person som är ansvarig för anläggningarna eller för den tekniska fastighetsförvaltningen om möjligheter till förbättrad energiprestanda,
- 3) möjliggöra kommunikation med anslutna installationssystem i byggnaden och med andra anordningar inuti byggnaden, och vara driftskompatibla med installationssystem i byggnaden som är baserade på olika typer av äganderättsligt skyddad teknik, som omfattar olika produkter och som kommer från olika tillverkare, och
- 4) följa upp kvaliteten på inomhusmiljön.

15 §

Undantag från installationsskyldigheten

Vad som föreskrivs i 11 § ska inte tillämpas, om

- 1) installationen av ett system för fastighetsautomation och fastighetsstyrning inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart,
- 2) kraven enligt 14 § kan uppfyllas genom en helhet bestående av flera system, som också kan hänföra sig till flera byggnader.

Vad som föreskrivs i 12 § ska inte tillämpas, om installationen av en övervaknings- och regleringsfunktion inte är tekniskt, ekonomiskt eller funktionellt genomförbar.

Vad som föreskrivs i 13 § ska inte tillämpas, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart att utrusta byggnaden med automatiska belysningsreglering.

15 a §

Befriande av vissa byggnader från krav på inspektion

Inspektionskraven i artikel 23.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda gäller inte

- 1) byggnader som uppfyller kraven i 11–13 §, och inte heller
- 2) bostadshus som är utrustade med
 - a) en funktion för kontinuerlig elektronisk övervakning som mäter systemets effektivitet och informerar byggnadens ägare eller förvaltare när effektiviteten sjunkit väsentligt eller när systemet kräver service, och
 - b) effektiva regleringsfunktioner för att säkerställa optimal produktion, distribution, lagring och användning av energi.

4 kap.

Myndigheter och tillsyn

17 §

Tillsynsmyndighet

Transport- och kommunikationsverket ska utöva tillsyn över efterlevnaden av 5 §.

18 §

Rätt att utföra inspektioner

Transport- och kommunikationsverket har rätt att för tillsynen över 5 § få tillträde till områden, lägenheter och andra utrymmen till vilka tillträde behövs för tillsynen samt rätt att där utföra inspektioner i anknytning till tillsynen. Inspektionsrätten omfattar dock inte utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektionen ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

19 §

Tvångsmedel

Om byggnadens ägare inte iakttar skyldigheten enligt 5 § att installera en laddningspunkt, ska Transport- och kommunikationsverket uppmana ägaren att avhjälpa situationen inom en tidsfrist som verket bestämmer. Om laddningspunkten inte installeras inom denna tidsfrist, ska Transport- och kommunikationsverket förordna byggnadens ägare att installera en laddningspunkt inom en ny tidsfrist som verket bestämmer.

Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn